

Vidkun Quislings «Stornordiske Fredssamband» kunne sikret varig fred

Den som har hørt på Vidkun Quisling, og lest hans artikler fra 1930 og fremover til 1940, vil vite at det han har sagt, er gått i oppfyllelse. Han hadde en profetisk evne til å se inn i fremtiden, til det som måtte komme.

Gang på gang har vi kunnet konstatere at han med helt enestående klarsyn har forstått å bedømme enhver situasjon, og i hvert enkelt tilfelle pekt på den rette veien for vårt folk.

Det ville ikke høre på ham.

DERFOR fikk vi krig og ufred til landet vårt, som ga oss sår som ennå ikke er leget.

I FOLK OG LAND gir vi idag plass for Vidkun Quislings planer om et «Stornordisk fredssamband», som ble forsøkt satt ut i livet i 1937; altså for 45 år siden.

Les hans fremstillinger nøye igjennom, og kanskje vil også du komme til erkjennelse av at siste krig rimeligvis ville vært unngått hvis vi alle hadde lyttet til ham, og fulgt den veg han staket opp.

Stornordisk Fredssamband, som blev stiftet i Oslo 1937 i samhøve med de ideer jeg hadde fremsatt i boken «Russland og Vi» i 1930, har til formål:

1. å skape en organisert stornordisk verdensbevegelse for fremme av positivt fredsarbeide og den nordiske verdens-tanke.
2. Kulturelt, økonomisk og politisk samarbeide mellom nordiske folk verden over, i første rekke mellom skandinaver, briter, tyskere, nederlendere.
3. den nordiske folkeætts fremgang.
4. et stornordisk forbund, bestående av Oslo-maktene, Det britiske rike og Tyskland, et forbund som etterhånden kan utvides til et universelt fredssystem av nasjonale stater i Europa og verden over, for på den måte å virkeliggjøre rettferdig fred mellom folkene og lette sivilisasjonens fremgang: I fra Norden, fred på Jorden!

Samtidig vil et slikt arbeide mer enn noen annen utenrikspolitikk kunne trygge Norges stilling i verden, og sikre vårt eget lands plass og innsats under de epokegjørende omveltninger og nydannelser i vår tid.

Alle burde forstå, at hvis den nuværende katastrofe-politikk skal fortsettes, og Tyskland og England igjen komme i krig, så vil Norge denne gang uvegerlig bli krigsskueplass for et for oss totalt ødeleggende sammenstøt mellom engelske, tyske og russiske interesser.

Ikke engang ubetinget gjenoprettelse og styrkelse av vår nøytralitet, som nu er forskjertset politisk og ikke sikret militært, vil kunne redde Norge fra en slik nasjonal katastrofe. Norges fred kan bare sikres under den forutsetning at det er fred mellom frendefolkene omkring Nord-sjøen, som vi også står i det største handelssamkvem med. Det er den eneste måte hvorpå vi kan undgå krig og kaos, at det er fred og forståelse mellom våre to store naboer i syd og vest, og at alle de nordiske stater står sammen i en fast front som kan bryte brodden av bolsjevismens planlagte fremstøt mot Atlanterhavet.

Fred og samarbeide mellom skandinaver, briter, tyskere, nederlendere, burde være et mål for norsk utenrikspolitikk uten hensyn til partiinteresser. I den grad er det selvinnsynlig at Norges interesser krever det. Stornordisk Fredssamband er derfor heller ikke partipolitisk

og det er organisert uavhengig av Nasjonal Samling som en helt selvstendig organisasjon.

Det har allerede — uten at det ennå er drevet synderlig propaganda for saken — meldt sig et betraktelig antall medlemmer, og det melder sig stadig nye.

Arbeidet er likeledes under forberedelse i de andre nordiske land. Den tyske presse har gjentagne ganger omtalt saken. Og i England bragte tidsskriftet: The British Union Quarterly i sitt januarnummer i år en lang artikkel om spørsmålet, likesom undertegnede har fått flere anmodninger om å holde foredrag i England om saken, uten at jeg dog ennå har hatt anledning til å etterkomme disse. —

Den store nordiske folkeætten, som nordmennene hører til, og nordiske innslag i andre folke-ætter har gjort mest til å skape og bære verdenssivilisasjonen til nå. Hele denne sivilisasjon, og vårt norske folkesamfund med, holder nå kulturødeleggende bevegelse på å øde, og den annen verdenskrig, som nå truer, betyr dommedagsredsler og høist sannsynlig ødeleggelse av den nuværende verdenskultur.

Skal vi vinne over denne krise, må først og fremst alle nordiske folk og andre med nordisk innstilling samle sig om et ærlig og skjønnsomt samarbeide på å organisere og føre verden fram på fredelig vei.

Landsmann! Også din plikt er å gå inn for dette positive fredsarbeide. Det kan du ved at du ennå idag melder dig som deltager i Stornordisk Fredssamband, støtter vårt arbeide, og senere agiterer videre for saken og viner nye tilhengere for den.

Nordiske i alle land, slutt dere sammen!

Vidkun Quisling

I

Da det gode budskapet om «fred på jorden» blev forkynt for menneskene ved begynnelsen av vår tidsregning, så fikk det, på en eiendommelig måte, uten påviselig sammenheng, sin umiddelbare praktiske virkeliggjørelse i den Pax Romana (romerske

fred) som Rom utbredte over den samlede gamle kulturverden.

Augustus, Romerrikets organisator og første president, en mann av nordisk ætt, var en av de sjeldne mennesker som lærer visdom i motgang, som bruker den til å overvinne lidenskap og voldstrang, i sig selv og andre, og til i nordisk ånd å løse samfundsvanskelighetene med kloke, fornuftige tiltak og med plan og framsyn i arbeidet. Hans store freds- og statsmannsverk står som et merkelig sistedestykke til den kristne læres fremkomst og smeltet da også senere sammen med den kristne universalkirke.

Over 1900 år er forløpet siden de dage da befaling utgikk fra Cæsar Augustus om at hele verden skulde innskrives i manntall. Rundt 1900 år er gått siden Kristus bragte kjærlighetens og broderskapets åpenbaring inn i verden. Men i disse snart to årtusener har hverken politikere eller prester forstått på denne åpenbarings grunn å skape en rettferdig og sosial nyordning i verden. Det gamle budskapet om fred på jorden lyder til en splittet og oprevet verden, for hvem fred og mellomfolkelig samarbeide mer enn noensinne er det store problem som krever sin løsning.

Vår kulturkrets som nu omspenner hele jorden, synes idag å stå der hvor Middelhavsverden stod for to tusen år siden. Verden holder igjen på å vokse sig sammen til en enhet. Men det er en prosess ledsaget av de frykteligste fødselsveer, strid og farlige floker i det enkelte landet og landene imellem, krig og omveltning i samfundet.

Enhver burde forstå at verdenskrigen ikke bragte noen endelig løsning, at det såkalte Folkeforbundet i Genf er et misfoster som ikke er levedyktig, og at kommunismens verdenssovjeterpublikk ikke er noe brukbart alternativ. Folkene må gjennomleve hårde tider før det store eningsarbeide, å samle og organisere verden, er fullført — det storverk som menneskeslekten helt fra sin begynnelse uten å

vite det har arbeidet på, og som nu endelig synes å nærme sig sin virkeliggjørelse.

II

Således står menneskeslekten foran et nytt ragnarokk. Et meget farlig og alvorlig år er det som nu snart går inn. To fiendtlige leire er under gruppering i Europa og verden: Kommunismen og liberalismen mot den fremstormende nasjonalismen. Verdensmakter står mot verdensmakter, og fra Spanias jord stiger alt blodet fra deres kamp.

Under disse forhold i verden er Norges stilling særdeles utsatt, beliggende som vårt land er i krysset mellom de stridende verdensmakt-interesser (det britiske verdensrike, det nasjonalsosialistiske Tyskland, og Sovjetveldet) og indrepolitisk allerede i hendene på marxistiske makthavere som splitter folket og trekker landet inn i krigspolitikken gjennom Folkeforbundet og ved sin solidaritet med verdensbol-sjevismen.

Men en stor del av våre landsmenn ser ikke disse alvorlige kjennsgjerninger, eller vil ikke se dem og ta konsekvensen av dem.

Vårt folk er instillet på fred og ubetinget nøytralitet og lever i lykksalig tro på at denne nøytralitet fremdeles er i behold. Det mener at freden er sikret når man bare ikke selv vil ha krig. Partipolitikerne har ledet vårt folk den brede vei og preket om en fred som ikke var noen fred. De kompromitterer vår nøytralitet, samtidig som de ikke treffer effektive foranstaltninger til landets forsvar.

III

Jeg har utallige ganger pekt på hvad som for oss nordmenn må være målet og fremgangsveiene for et positivt fredsarbeide. Det er nasjonal samling, oppgjør med borgerlig og marxistisk partipolitikk, å skape en nasjonal arbeids- og forsvarsstat med ubetinget og sterk nøytralitet, og som

(Forts. side 7)

**SOMMER-EKSTRA 1982 MED ØNSKE OM GLADE FERIEDAGER
FOR LESERE I BYGD OG BY**

Tysklandsfangene — OFFER-REGNINGEN ER KLARERT

Efter seirens triumfer følger alltid en mer jordnær og grotesk kamp; den som krever innvekslet i mynt alle de ofre og forsakelser, som til å begynne med ble båret frem på troens, håpets og drømmens alter. «Pro Patria» — var teksten til hjertets sang, og var det ikke som om sinnet løftet seg på en lang og god dønning?

Så lenge jubelen står på, — så lenge den indre hunger etter forståelse og anerkjennelse daglig blir mett, så lenge er behovet for en veksler behagelig fjernt og lite følbart. Det kan ta kortere eller lengere tid, men den nådeløse dag vil alltid komme, hvor selv den helligste dyd, dåd og død, de mest fargerike heltegjerninger, de edleste oppofrelser og nasjonale epos, — alt sammen blir suget inn som lange, dype hverdags-gjesp. Der ligger noe dypt tragisk i dette, — men samtidig også noe befriende. De bevegelige krefters lov tillater nemlig ikke en bølge å bli stående stille i luften. Det er en livets ironi at ingenting er uforgjengelig og aller minst da de sterke følelsers marmorerte skjønnhet. Der gis et quantum satis i alle livets forhold, også det heroiske. Lidelsen og dåden må i seg selv bære bud videre dersom den moralske kraft skal bevares.

Der gikk dennegang mange og lange år før det tunge nasjonale gjespet kom, — slik det tilslutt måtte komme. Der var så mange å hedre, så mange å minnes, så mangen en sten å reise. Men der var også mangt å granske, mangt

å veie. I ekstasens første år ble navn og ord stokket og delt ut. Navn ble glemt, hvor mer uverdige ble meislet, — der var lurvede scener, hvor fedrelandsfølelsen ble kalkulert og veiet med misunnensens ujusterte lodd. Da kravene kom om å få innvekslet nasjonens takk og beundring i en mer gangbar mynt, lød det som fjern raslen fra blikkbøssene på Trafalgar Square. Dengang de lemleste fra Krim-krigen, og senere Boerkrigen, stilte ut sine stumper og sår, mens de raslet med bøssene etter en liten almisse. Slik de måtte gjøre det for overhodet å kunne eksistere.

Idag behøver ingen å gjøre dette. Hva er det for en mentalitet som kan fornede sitt eget offer ved et martyriets bokholderi? Hvor blir det av de sterke tanker i cellens ensomhet, hvorledes med denne glade bevissthet om et frihetens offer, den moralske styrke ved en nasjons samfølelse? Burde ikke hele sinnet ha vært fylt av en jublende, befriende følelse, — ja, med hele Beethovens lovsang, *In dulci jubilo*? Fordi de fikk yte dette for landet sitt?

Nu holder jeg helt utenfor invalider og pårørende etter omkomne. Det gjelder her alle de, som får sine personlige forsakelser betalt. Rett og slett betalt. Uten at der på forhånd var inngått noenslags kjøpekontrakt. Men hvordan kan nu lidelser og følelser materielt erstattes? Fangenskapets depresjon eller hakens tyngde, — var ikke nettopp dette endel av den offerglede

(Forts. side 7)

Mordene i 1945—1949

LONDON-REGJERINGENS FORSKRIFTER I 10 PUNKTER

Særlig ungdommen er interessert i henrettelsene som ble satt i gang her til lands etter mai 1945.

Helt fra USA og Australia er det kommet henvendelser om dødsstraffen som ble innført i Norge, og av materialet som INO har sendt ut, er det kommet tilbake sterke reaksjoner på bl.a. den brutale behandling av professor Ragnar Skancke.

Kanskje kan det også ha sin interesse å konfrontere folk med en skrivelse som Det Kongelige Justis- og Politidepartement, Fængselsstyret, sendte til landets politimestre 3. august 1945, undertegnet Kyhn Gløersen og parafert av Ole Bærøe.

Det lyder:

«Ved Kongelig resolusjon av 27. juli 1945 er det i henhold til provisorisk anordning av 16. februar 1945 om rettergang i landssviksaker bestemt at fullbyrdelse av dødsstraff, som idømmes i borgerlige saker, skal skje i samsvar med følgende regler:

1. Fullbyrdelse av dødsstraff

skjer i Oslo, Bergen, Trondheim eller Tromsø, hvor der innrettes særlig rettersted i dette øyemed. Hvis domfaldte ikke allerede før lagmannsrettsdommen sitter i fengsel i en av de nevnte byer, blir han snarest mulig etter domsavgivelsen å overføre dit.

2. Fullbyrdelsen foreståes av politimesteren i det distrikt som saken hører til. Politimesteren kan stille en annen politiembetsmann i sitt sted. I tvilstilfelle bestemmer riksadvokaten hvem som skal forestå fullbyrdelsen.

3. Til skytingen beordrer politimesteren en polititropp på 1 befalingsmann og 10 menige. Troppen må bestå av øvede skyttere som er minst 25 år gamle. Hvis politimesteren ikke selv har rådighet over et tilstrekkelig antall øvede skyttere, kan han gjøre henvendelse til rikspolitisjefen, som i tilfelle uttar troppen.

4. Fullbyrdelsen skjer såvidt mulig morgenen etter at domfaldte har fått beskjed om at straffen skal fullbyrdes. Hvis vedkommende politimester bestemmer det, kan meddelelsen gis gjennom fængselspresten.

5. Under fullbyrdelsen bindes domfaldte til en pel eller vegg og gis bind for øynene. Eksekusjonstroppen skyter med gevær eller karabin på en avstand av 5 meter. Befalingsmannen deler ut de ladde våpen hvorav 2 kan være ladd med løss patron. Viser domfaldte etter skytingen tegn til liv, gir befalingsmannen ham dødsskuddet.

6. Politimesteren tilkaller 1 eller 2 leger til fullbyrdelsen og tilater representanter for offent-

lige myndigheter å være til stede. Likeså har forsvareren og i tilfelle den prest som har beredt domfaldte til døden adgang. De tilstedeværende har taushetsplikt.

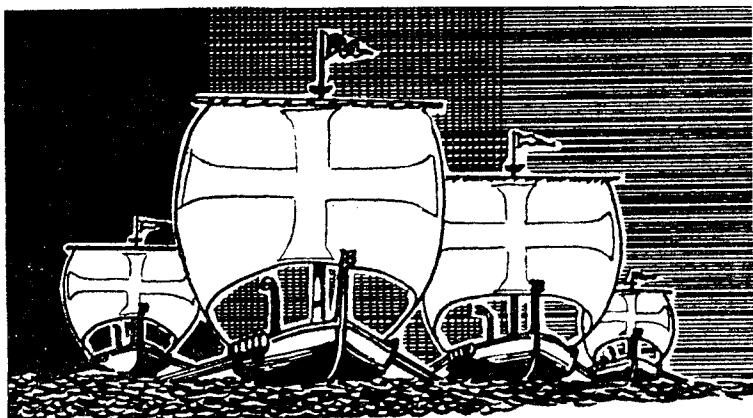
7. Etter at den ansvarshavende lege har konstatert at døden er inntrådt, blir liket uten opphold å besørge kremert. Hvis domfaldtes pårørende forlanger det, blir asken å utlevere til dem for bisettelse. I motsatt fall besørger bisettelsen av politimesteren. Bisettelsen skjer i et hvert tilfelle i stillhet.

8. Snarest mulig etter fullbyrdelsen gis domfaldtes pårørende beskjed om denne. Når det er bekreftet at beskjeden er mottatt, underrettes Justisdepartementet som tilstiller pressen en kort meddelelse om at dommen er fullbyrdet eller i tilfelle at benådning er avslått og at dommen er fullbyrdet ved skyting. Hverken pårørende eller pressen må gis noen meddelelse om at benådning er avslått eller at dommen er beordret fullbyrdet før fullbyrdelsen er skjedd.

9. Etter hver skyting må sporene være fjernet, før den neste domfaldte bringes til stedet.

10. Politimesteren eller hans stedfortreder fører protokoll over handlingen. I protokollen anføres datum, klokkeslett og sted, hvem som er til stede (eksekusjonstroppens medlemmer nevnes dog ikke ved navn) og legens erklæring. Protokollen medunderskrives av ansvarshavende lege. Når likbrenningen er utført blir bevitelse herom å tilføre protokollen. Man gjør oppmerksom på at reglene ikke skal offentliggjøres.

Norges tapte kolonier

Jordens største øy, Grønland, er i norske lærebøker bare nevnt med noen linjer.

Ikke noe land kan gi så sterke drømmer som vårt.

Intet land er så farlig å ha sterke drømmer i som vårt.

Ingen tenker stort i Norge, uten å skaffe seg selv ulivsar.

— I sin bok «Glimt» (1938) skriver redaktør O. Thommessen i et kapittel «Uvenner med Bjørnson» bl.a. følgende:

«(B. B. sier:) — Vet du hvad du er, Jonas? Du er, så sant jeg

lever, Norges mest begavede tosk!

Navnedåpen kom etter en av Jonas Lies merkelige utviklinger, — geniale fantasier, fantasier og kløkt. Engang talte han under dyp bevegelse om hvorledes Norge kunde underlagt seg hele Madagaskar som norsk koloni (etter de daværende stormaktsforhold), men våre misjonærer og andre manglet omsyn for annet end de nærmeste oppgaver.

Talte geniet og patronen da, — eller fantasien? Minister Wedel drømte også om en norsk koloni etter verdenskrigen. For begge de store nordmenn blev det med drømmen.

Var den for stor eller vi for små?

Trass i alle våre vitenskapsmenn, — trass i Nansen, Sverdrup, Roald Amundsen, trass i

våre fangstmenn, som har fisket og fanget i Arktis siden 11. årh. har Norge mistet og gitt avkall på alt arktisk land, slik at vi idag bare sitter med en del av Svalbard med Jan Mayn og Bjørnøya.

Vi oppdaget Franz Josefs Land og Victoria-Øya i 1898. Sovjet-Russland stoppet all selvfangst fra 1926. Canada okkuperte i 1925 polar-området mellom 60. og 141.° v.l. Dette inkluderte de øyene som Otto Sverdrup okkuperte for Norge på sin annen reise med «Fram» (1898—1902). Disse territorier har aldri vært utnyttet av Norge, som anerkjente Canadas overhøyhet i 1930. (Etter at Sverdrup fikk erkjentlighetsgave på 67 000 dollar.) Hvor det gjelder Svalbard kunne vi ha kjøpt Barentsburg av nederlenderne for 1 mill.

kr. Dette grubesamfunnet gikk derefter til russerne.

Vi ser altså at Danmark, Canada og Sovjet-Russland har erhvervet alt. Orknøyene og Shetlandsøyene, som Harald Hårfagre la under Norge, mistet vi i 1468. Disse var av Kong Christian I stillet i pant da hans datter Margrethe ektet skottekongen Jacob (James) III — et pant som aldri ble innløst.

I 1814 avsto Danmark vårt land til Sverige (Kieler-traktaten), men beholdt selv Grønland, Island og Færøyene. En traktat som aldri er blitt anerkjent av Norge. Etter den private okkupasjon av Myggbukta (Devold) juni 1931, anerkjent ved statsokkupasjon juli samme år, okkuperte vi i juli 1932 også Fridtjof Nansens Land på Sør-Øst Grøn-

(Forts. side 7)

FOLK^{og}LAND

UAVHENGIG AVIS

Utgiver: A/S Historisk Forlag

Redaktør: Kåre Haugerud. (Trøffes kun etter avtale.)

POSTADRESSE: Boks 924 Sentrum, Oslo 1 - Tlf.: (02) 19 06 71 (Tlf.svarer)

Kontortider: Enerhaugsplassen 4, Oslo.

Mandag kl. 17—20, tirsdag kl. 10—14 og onsdag kl. 18—21.

Abonnement: Pr. år kr. 60,-. I omslag kr. 75,-. Utlandet + kr. 10,-.

Giro: Post 5 16 45 04. Bank 6063.05.01248

Annonser forskuddsbetales med kr. 1,- + m.v.a., pr. spaltem.m.

Trykk: Viking Boktrykkeri A/S

Det er sommer

FOLK OG LAND utkommer med 10 nummer i året.

Det skulle derfor ikke kommet noen avis denne gang. Vår frivillige og ulønnete stab mener likevel at TO avisløse måneder vil tære på tålmodigheten til våre lesere.

Det er grunnen til at den har tatt et ekstra løft med en sommerutgave. Til gjengjeld håper vi at alle våre venner utover landet vil nytte sommeren til å gjøre en innsats for FOLK OG LAND, ved verving av nye abonnenter og/eller en sommergave til avisens virksomhet.

Nå, — mere enn noensinne, trenger vi lesernes støtte. Din støtte.

I juli måned holder INO og FOLK OG LAND kontorene stengt, men post kan likevel sendes vår postboks 924 Sentrum, Oslo 1. Postboksen tømmes hver dag. Fra 1. august til 15. august er kontorene åpne hver onsdag fra kl. 19—21.

God sommer, og vel møtt i augustnummeret.

FREDSBEVEGELSEN

Vidkun Quislings tanker og store idé om et samband i fredens tjeneste lykkes ikke. Både marxistene og lakeiene for den internasjonale finanskapital gikk imot ham, og fikk folket med seg.

Vi kunne vært spart for meget, hvis hans planer den gang var fulgt. Krig og okkupasjon ville muligens vært unngått, og neppe ville vi oppleve de uværsskyer som igjen trekker over verden.

Mens Vidkun Quisling bygget sitt fredssamband på nøytral grunn, upartisk og uten sideblikk hverken til øst eller vest, opplever vi idag at velmenende aksjonister som mener å kjempe for fred, i virkeligheten er med på å styrke den røde armé. De er uvitende om at medlemsskapet i den fredsbevegelse de tilhører, i virkeligheten kan være medlemsskapet i en av kommunistenes viktigste dekkorganisasjoner, som utelukkende har til hensikt å undergrave vestens forsvar til fordel for egne angrepsvåpen.

Slike «fredsorganisasjoner» kaller på massenes følelser, og er bygget opp etter Henry Rinnans systemer med såkalte negative kontakter.

Det er ikke mange fredsbevegelser rundt om i verden som er fri styringen fra Kreml. Det vitner de mange fredsdemonstrasjoner om, der kravene om nedskjæringer av forsvaret ensidig gjelder vestmaktene.

Ikke minst virker mulvåpene her hjemme aktivt, og er i ferd med å få bred støtte for sitt ødeleggelsesverk av det norske forsvar.

Mens det på Kola lagres kjernefysisk og bakteriologisk utstyr side om side med konvensjonelle typer våpen. Alt merket Norden.

Ingen ting har vi lært.

I en grav i Telemark ligger den mann som til siste slutt kjempet for orden, rettferd og fred. Som kunne hindret krig.

Han skjøt vi.

Redaksjonen avsluttet fredag 4. juni.

Institutt for Norsk Okkupasjonshistorie

Kontortid: Mandag kl. 17—20, tirsdag kl. 10—14, onsdag kl. 18—21.

Postadr.: POSTBOKS 924 SENTRUM, OSLO 1.

Kontoradr.: ENERHAUGSPLASSEN 4, OSLO. TLF.: (02) 19 06 71.

«Hands up»-aksjonen på «Galtesund»

For noen dager siden kom jeg tilfeldigvis over Eiliv Hauges bok «Mannen som stjal Galtesund». Da den fortsatt serveres i bruddstykker fra kringkastings side bør det nu være mulig å kunne kommentere boken noe friere. Den utkom i 1955, bare ti år etter «frigjøringen», slik at anmelderne ennå ikke var litt rørt frigjort. De har ikke våget å gi etter for en reaksjon de måtte eller burde føle, hvor det gjelder f.eks. behandlingen av en hederlig norsk skibsfører. Og de der søkte å gjøre det fikk ikke komme til orde.

Et avsnitt omhandler hvordan aksjonslederne troppet opp i kapteinens lugar med et barskt «Hands up» og meldte at skibets kommando var overtatt av dem.

«Han glemte det vonde kneet, tok kapteinen i nakken og førte ham inn i skipperlugaren. Der ble han under sterk, men nytteløs protest bastet og bundet på hender og føtter . . .»

Vi leser videre at det samme «Hands up» møtte de tre menn i styrehuset. Førstestyrmann, løyten og rorgjengeren. Mens disse siste ble dekket med revolver ble styrmannen bakkbundet og ført bort. «Uten protest fulgte styrmannen (Taraldsen) med Skinnarland ned i salongen.»

«Kaptein Knudsen var meget bekymret, og det kan ingen undre seg over. Hans nasjonale innstilling var det ikke grunn til å tvile på. Men han hadde ansvar overfor Arendalske Dampskibsselskab som han hadde seilt for i mange år. Den ruten «Galtesund» gikk i tjente i særlig grad norske interesser. Han mente bare å gjøre sin plikt som god nordmann og sjømann.»

Kaptein Knudsen protesterte derfor meget energisk mot det som var skjedd.»

Videre:

«Selvsagt var det mange som kritiserte aksjonen. De syntes det var nokså freidig av den unge fyren å finne på noe slikt av seg selv. KUNNE det ikke gått galt? Tenk om «uskyldige» menneskeliv var gått tapt?»

Og nu kommer min reaksjon: Hvorfor ble den rettskafne kaptein Knudsen og hans styrmann — som etter det barske «Hands up» ikke rørte en finger til sitt forsvar — «tatt i nakken og bakkbundet» som de verste banditter? Kapteinen senere skutt. Disse menn som gjennom døgn påkjenning stadig viste det faste, sterke, men ikke så ostantentive, mot ved å holde kystens tilførsler til sivilbefolkningen åpen i en farlig tid? Kapteinen nedla bare, som korrekt og riktig var, på selskapets vegne en protest mot aksjonen. Jeg har vanskelig for å tro at noen sjømann i dette land bifaller en slik fremgangs-

måte. Forfatteren burde her ha vært klok nok til å avdemppe sin fremstilling, ikke minst av hensyn til aksjonslederen, der senere omkom, og som er blitt sammenliknet med selve Nelson. Vi nordmenn er ikke billige, hverken når vi roser eller refser.

Tenk om «uskyldige» menneskeliv var gått tapt, heter det. Hvorfor står uskyldige i gåsøyne? Var ikke besetningen på «Galtesund» uskyldig?

«Kunne det ikke gått galt?» Jo, det gikk galt. Da aksjonen ble gjentatt overfor søsterskipet «Tromøysund», ble skibet med alle de omkring 30 ombordværende bombet og senket. Blant disse var aksjonslederen.

Det er vel denne siste omstendighet der har virket som en sordin på reaksjonen. Men nu, omkring 16 år etter, må man vel kunne tillate seg spørsmålet; hvilken strategisk betydning hadde disse relativt små fartøyer for de allierte? Sto f.eks. aksjonen overfor «Tromøysund», som London hadde bifalt, i forhold til den katastrofe en måtte regne med kunne inntreffe? og som inntraff. Dette burde forfatteren tross alt ha kommentert nærmere.

Selvsagt måtte boken bli en fulltreffer overfor et overveiende kritikkkløst publikum uten vilie og evne til nøktern analyse. Den hadde alle de ingredienser, som

et magasin-sultent folk aldri får nok av. Den innledes med et «Hands up», som tåkelegger motets verdi i en aksjon som denne. Mitt hjerte følte for kapteinen. Hans mot tilhørte hverdagens plikt. Og det som er dagligdags det nevnes ikke nettopp straks, som skrevet står.

Jeg vil også nytte anledningen til å peke på følgende eleverte linjer: «Ester viste seg å være et funn. Hun var kristelig innstilt, grunnsolid og hatet tyskerne av hele sitt hjerte.»

Hat og kristelig innstilling er ikke ukjente begreper, men det er likevel med undring jeg ser det anvendt som et postulat.

Og til slutt en historisk innvending: Forfatteren setter oppnavnet «Bloody Mary» i forbindelse med Maria Stuart av Skottland. Det er jo helt feilaktig. Tilnavnet gjelder da virkelig Mary I (Mary Tudor), datter av Henry VIII, fordi hun forfulgte og drepte så mange protestanter. Men denne lille feiltakelse tror jeg neppe generer hverken forfatter eller leserkretsen.

Denne forsinkede anmeldelse fremkommer av en rent umiddelbar reaksjon. Men, sant nok, den behøver jo derfor ikke å bli publisert: Selv om tiden ellers nu burde være moden til at man tør driste seg til noen små revisjoner i det patriotiske bokholderi. S.

LOV OG RETT

Jens Bjørneboe

En vårdag 1945 så en av mine venner at en tyskerpike ble snauklippet å gata, visstnok på Karl Johan. Piken forsøkte å sette seg til motverge, men den brølende mannfolkmenge som hadde fanget inn den attenårige piken, gikk av med seieren, fikk henne klippet og barbert. Det var visstnok ikke det eneste tilfelle i landet. Jeg har også latt meg fortelle at det fra norske kretser over engelsk radio er blitt kringkastet oppfordringer til å klippe

håret av tyskerpiker. Og likevel antar jeg at det er forbudt å klippe håret av sine medborgere mot deres vilje. Antagelig rangerer handlingen juridisk sett både under selvtækt, vold og legemsfornærmelse. Dertil kommer at den gjennom sin spesielle, fornedrende, og ærekrenkende natur må betraktes som en særdeles ondartet og skadelig form for voldshandling. Man må gå ut fra at en kvinne som en gang har opplevd på denne måte å få sitt hår klippet av i sentrum av en hylende menneskemasse, neppe noensinne vil komme seg helt etter det. Og hvis det er straffbart etter norsk lov å klippe håret av folk, da er det også straffbart å oppfordre til en slik straffbar handling, — selv om oppfordringen skjer i radio og fra ansvarlig norsk hold. Det finnes videre ingen unnskyldning for det, i og med at man ikke vinner noen krig ved å klippe håret av kvinner.

Imidlertid har jeg ikke hørt at noen er blitt stilt under tiltale og dømt for slik selvtækt eller oppfordring til det.

Jens Bjørneboe
i «Dagbladet» 4/7 1957.

SLIK HENDTE DET

Av DOROTHEA

I alle disse årene siden 1945 har ryktene om tyskernes grusomheter og forfølgelser av «de gode nordmenn» summet om ørene på oss NS-folk. Selv levte vi egentlig i en slags uskyldighetstilstand fordi bl.a. «parolen» fra England til dem lød slik: «Snakk ikke med norske NS-folk», så de færreste av oss visste noe om hva som kunne hende en hvis man brøt Haag-konvensjonens internasjonale lover om et folks oppførsel overfor en okkupasjonsmakt. Dette simpelt hen fordi vi selv holdt disse lover og derfor ikke kom i alle de vanskelige og sinnsvake situasjoner som så mange andre, ikke minst de unge, kom opp i. Det mest avgjørende for deres oppførsel med sabotasje, likvidasjoner osv. overfor tyskerne skrev seg nok fra de ordrer som lød gjennom «stemmen fra London», og de illegale aviser fra samme opphav.

De første årene var det ikke så ille, men så satte det inn med kraft. Som motvekt minnes jeg tyskernes øverstkommanderende, general von Falckenhorst, hans stadige appeller i dagens forskjellige aviser med uthevet trykk, hvor det sto: «Nordmenn, særlig alle dere unge, som lar dere bruke til alle slags ulovlige aksjoner overfor den tyske okkupasjonsmakt, slutt med det, hold dere i ro, for ellers kommer dere uvilkarlig inn under krigens strenge lover med fengsling og motaksjoner.»

Så litt om det som hendte blant våre folk etter okkupasjonen. Der hadde vi i 5 lange krigsår sammen med Quisling forsøkt å holde hjulene i gang, slik at vårt folk måtte kunne klare seg best mulig på alle områder. Vi kunne jo bl.a. slettes ikke brødfø oss selv, men fordi vi altså hadde holdt oss til de gjeldende internasjonale lover

under en okkupasjon, oppnådde Quisling å skaffe tilstrekkelig korn fra Tyskland til at vi kunne klare oss.

En av de mange andre ting som også var meget viktig var å sørge for at alle viktige stillinger innenfor stat og kommune og rettsapparatet ble besatt med nordmenn, som da trådte inn etter dem som saboterte og gikk fra sitt arbeide og sitt ansvar. Poenget for oss med dette var ikke bare å unngå kaos, men var et viktig ledd i hvordan vi skulle klare igjen å bli et selvstendig samfunn, styrt av nordmenn etter verdenskrigens slutt.

Nasjonal Samlings program, som allerede i 1933 ble konstituert og nedskrevet, utarbeidet et råd sammen med Quisling, viser jo også tydelig de selvstendige meninger om et sosialt rettferdig samfunn, som vi sto for og alltid har stått for.

(Forts. side 6)

«Jeg var i Auschwitz»

Utallige bøker, avisartikler, filmer og radio og fjernsyn har i en menneskealder berettet om de beryktede konsentrasjonsleirer, og ikke minst om Auschwitz, hvor millioner av mennesker skal være tatt livet av i kjempestore gasskamre. Det er vel grunn til å anta at de fleste, i særdeleshet de unge som har fått sin opplæring etter den annen verdenskrig, tror på dette, som vi også som barn trodde på alt det vi lærte i skolen, selv om enkelte ting syntes utrolige. Det er vel ikke så mange som ikke senere har måttet revidere sin oppfatning på enkelte områder av det tillærte.

I andre land har det nok også kommet ut bøker som hevder at gasskamrene bare er en myte, men ingen av disse bøker har vært oversatt til norsk eller vært tilgjengelige gjennom de vanlige distribusjonskanaler. En henvendelse til Universitetsbiblioteket i Oslo om anskaffelse av noen av disse bøker på originalspråket har heller ikke resultert i noe.

I vårt land, som sies å være demokratisk, skulle man tro at man ikke var tilfreds med å få saken fremstilt bare fra den ene side. Men det viser seg at vårt demokrati i denne henseende ikke adskiller seg fra diktaturstatene. Det er all grunn til å anta at denne undertrykkelse av det rike ord skyldes at man har noe å skjule. Redselsskildringene fra de tyske konsentrasjonsleirene var den første spore som fikk meg til å tvile på ektheten av det hele. De fleste beretningene er nemlig så fulle av uoverensstemmelser, selvmotsigelser, urimeligheter og overdrivelser at de nødvendigvis ikke kan være bygget på virkeligheten. Når man f.eks. kan lese at 25 millioner ble gasset ihjel eller at flammene sto flere meter over skorsteinene på krematoriene og at lukten av brent hår og kjøtt kunne kjennes i opptil 40-50 miles avstand, da er dette et sikkert tegn på at man har med eventyrfortellinger å gjøre.

Etter det spente forhold som hersket mellom tyskerne og jødene, og etter at de internasjonale jødeorganisasjoner ved kunngjøring i Daily Express den 24. mars 1933 hadde erklært Tyskland krig, syntes det meg ikke umulig at tyskerne kunne ha tenkt seg muligheten av å kvitte seg med de jødene de hadde herredømme over. Men at de skulle velge å bygge kjempemessige gasskamre for dette formål, det virket mildest talt usannsynlig. Det måtte da kunne gjøres langt enklere og ikke så ressursødende. De polske offiserers skiebne i Katynskogen er et praktisk be-

vis på det. Det er en kjent sak at de mange dødsfall i de tyske leirer på grunn av epidemier som skyldtes overføring av lus fra de østlige områder, og også allierte bombinger krevde mange ofre blant fangene. Dette tier norske massemedier med, sikkert for å legge skylden på gasskamrene.

Vi får heller ikke høre noe om forholdene i konsentrasjonsleirene utenfor tysk maktområde. Det foreligger imidlertid et dokument fra en graver i en slik leir hvor han hevder at fotografier som han har tatt fra døds-ofre i en slik leir er blitt gjengitt i enkelte aviser som stammende fra tyske leirer. En erklæring om kremering av dødsopfre fra leiren foreligger også.

Det er i det hele tatt mange refleksjoner man kan gjøre seg om dette problem. Bl.a. må det ha vært et surt eple å bite i at man kort tid etter krigen allierte seg med de tyske barbarer for å verge seg mot en tidligere meddommer. Man synes således ikke å være så nøye med hvem man velger til venner. Et kjent sted kommer meg i tankene: «Si meg hvem du omgås, så skal jeg si deg hvem du er». osv.

Det er altså nok å feste seg ved for den som ikke uten videre godtar alt det som sies og skrives i verdenspolitikken. Men selv om den vanlige litteraturen om konsentrasjonsleirene kan sette tankene på gli, er det nok nødvendig å slå inn på en annen vei for å få ytterligere klarhet i saken.

Nå har endelig et dansk forlag oversatt en liten bok av Thies Christophersen som var borimot 1 år i Auschwitz. Christophersen var ikke fange i leiren, men som landbruksutdannet var han med på å dyrke og foredle kautsjukholdige planter som trengtes for fremstilling av syntetisk gummi, den såkalte Buna. Auschwitz var nemlig ikke bare en konsentrasjonsleir men også en veritabel arbeidsplass for fremstilling av krigsnødvendige artikler. Her får vi mange interessante detaljer, og også enkelte forbausende, om livet i leiren.

Oversettelsen med forord gjør ikke krav på å gi noen inngående analyse av konsentrasjonsleirene, men den vil kunne være et godt utgangspunkt for den som ønsker å få nærmere klarhet i dette problem. Dertil har oversettelsen en fortegnelse over litteratur som egner seg for et nærmere studium. Det burde være en spore for unge studenter som kunne tenke seg å gå litt utenom alfarvei. Omfattende viten om fortiden kan være nøkkelen til forståelse av hva som kan skje i fremtiden.

Thies Christophersen:
JEG VAR I AUSCHWITZ
Nordland Forlag
Postboks 7916
DK-9210 Aalborg SØ.

Observatør

Fra prosessenes verden

I Aftenpostens morgenummer for 1/7 1981 finnes på side 9 et referat fra den såkalte *Majdanek-prosessen*. I referatet heter det bl.a.:

«Hvor mange fanger som mistet livet i denne utryddelsesleiren er det ingen som vet. Anslagene varierer mellom 250 000 og 1 500 000.»

Det er altså en differanse på hele 1 250 000 mellom laveste og høyeste «anslag», d.v.s. 75%!

Et spørsmål melder seg her: Hvordan kan man oppgi tallet på omkomne jøder til eksakt 6 millioner når «anslagene» er så usikre og når «ingen vet» hvor mange som faktisk er omkommet?

I avisenes referat fortelles det at retten har foretatt 36 utenlands-reiser bl.a. til Polen, Sovjet, Israel, USA, Canada og Australia for å avhøre vitner. Tiltross for denne «oppsøkende virksomhet» fra domstolens side ble resultatet heller magert. Det heter nemlig i Aftenpostens referat: «Bare den nå 61-årige Helmine Ryan ble utvetydig utpekt som skyldig i to mord og fikk livsvarig fengsel.»

Den meget omfattende *Malmedy-prosessen* blir omtalt av general Lucius D. Clay i Morgenposten for 24/1 1950. Generalen forteller at han anmodet om å få nedsatt en uavhengig undersøkelseskommisjon. Generalen skriver:

«Denne kommisjon og min egen rettsadministrasjons granskningsnemnd konstaterer at det var brukt ukorrekte metoder ved innsamling av bevismateriale i Malmedy-saken. Medlemmer av

påtalemyndigheten bevitnet at man hadde brukt falske vitner. *falsk* rekonstruksjon o.l. for å framskaffe beviser.»

General Clay opplyser videre: «Domstolene dømte i alt 1672 personer. Av disse fant jeg at 69 dommer måtte omstøtes, 119 formildes og 138 nedsettes. Jeg forandret 127 dødsdommer til livsvarig fengsel.»

Den tredje prosess jeg skal omtale har ikke samme dimensjon som de forannevnte. Men den er et utmerket bevis på at svenske myndigheter var fullt klar over at de danske «forræderidomstoler» var ulovlig sammensatt. Jeg gjengir fra den danske avis *Politikken for 4. juni 1948*: «En landsforræderisak ble igår så merkelig det enn lyder, behandlet ved nævningstinget. Saker av denne art skal etter straffelovstilletget pådømmes ved en domsmannsrett, men i den foreliggende sak hadde de svenske myndigheter krevet at den angjeldende skulle dømmes etter de gamle bestemmelser — med den klausul at en eventuell tiltale mot ham ikke måtte fremmes etter straffelovstilletgets regler. Dette krav måtte de danske myndigheter rette seg etter. ellers fikk man ikke Stenander utleveret. Noen svenske jurister overvar forøvrig rettsaken for å se til at det hele gikk riktig for seg.»

Det fremgår ellers av avismeldingen at nevnte Stenander var flyktet fra Danmark til Sverige under krigen og ble begjært utlevert til Danmark i 1947.

17. mai 1982,
Sverre Nielsen

Ny Holocaust

Like så sikkert som skuddene i en krig kommer meldinger om grusomme massakre som fienden har gjort seg skyldig i. Det er der psykologiske krigføringen som skal overbevise hele verdens befolkning om hvem som kjemper for en rettferdig sak og mot barbariet.

Dagbladet kan den 3. juni meddele at den britiske marineattaché i Washington har underrettet Storbritannias vestlige allierte om at en britisk dykker ved en tilfældighet har «støtt på en skog av lik som sto med beina innstøpt i sementblokker» utenfor kysten av Argentina. Det heter i meldingen at ofrene «var blitt marsjert opp i våt sement» og drept.

Marineattachéens sekretær vil naturlig nok ikke bekrefte meldingen overfor Dagbladet, og det gjør han klokt i, for den har allerede gjort sin forønskede virkning. Dagbladet har imidlertid «grunn til å stole på at opplysningene er korrekte». Men hvilken grunn nevnes det ikke noe om. Det er fornuftig!

Denne uhyggelige oppdagelsen skal være gjort før krigen om Falkland brøt ut. Men meldingen tier klokkelig om hvorfor «funnet» først blir meldt nå! Heller ikke forklarer den hvordan man har fått likene til å stå til sementen har stivnet! Det er helt unødvendig å forklare disse tingene nærmere, for den menneskelige dumhet er så stor at de fleste ikke tenker så langt. De har som regel også nok med sin åker og sitt kjøpmannskap.

Argentinerne er såvisst ikke av Vårherres beste barn, men konsentrasjonsleirene i Nord-Irland

er et levende vitnesbyrd om at her har de truffet sine likemenn i handlinger, men sine overmenn i psykologisk krigføring!

Observatør

Av månedens lesning:

«Også i Undersøkelseskommissionens innstilling etter krigen skulle historia om riksrådsforhandlingane dekkast til, slik at t.d. Heimefrontens leiar Paal Berg skulle gå fri, men Stortingets presidentskap stå for synda. Og framleis gjeld dette når vi skal minnast frigjeringa ved runde år.»

(Torolv Solheim i «I solnedgangstider» side 111)

«At Tyskland var interessert i at Norges nøytralitet ble opprettholdt, lå og ligger i vårt lands geografiske plassering. Malmtransporten foregikk således trygt i ly av den nøytrale renne langs norskekysten. Det var ikke annet enn rimelig at Tyskland så en fordel i at fredstidens normale trafikk og forhold ble mest mulig opprettholdt. Storbritannias interesse var motsatt.»

(Statsstipendiat i historie Svere Hartmann i «Samtiden» for 1951, s. 141)

«Lord Glenconner kom med sine jernhårde krav som ikke tok det minste hensyn til vår nøytralitet. Tyskerne hadde tross alt bare forlangt full kompensasjon for hva vi måtte tilstå britene av innrømmelser. Glenconner krevde alt, og et minimum til tyskerne. Når vi henviste til vår nøytralitet, svarte han bare at England kjempet for de små land også. Og aller verst var franskmannen som helt åpenlyst ville drive oss ut av nøytraliteten for å opprette en ny front i Skandinavia, slik at vestfronten ble avlastet.»

(Gudrun Ræder i «De uunnværlig flinke» s. 38)

«After this failure, the King of Norway and the Crown Prince decided to stay in Norway. The King thought that ultimately the

Allies would win the war but that, after the Allies had withdrawn and the Norwegians had no ammunition, Norway must give up fighting and negotiate with the Germans. Later, on June 5. however, the King and Crown Prince agreed, under strong British pressure, to come to England.»

(Sir Lwelynn Woodward «British Foreign Policy in the Second World War, vol. 1, s.131»)

«— men Terboven var den praktiske politikks mann, og han såg at som politisk makker var NS ikkje eit aktivum, men ein stein om halsen.»

(Magne Skodvin i «Striden om okkupasjonsstyret i Norge» s. 156)

«Fra denne synsvinkel sett vil for øvrig oppgjøret med landssvikerne ikke bli et rettsoppgjør i den forstand vi ønsker å se det, men snarere en organisert uskadeliggjørelse av den beseirede part i en meningskamp, ved den seirende.»

(H. B. Undset Svarstad i artikkelen «Oppgjør med landssvikerne eller med grunnloven» «Samtiden» s. 320 årg. 1946)

«Spørsmålet om konstitusjonell nødrett har etter frigjøringen flere ganger vært behandlet av våre domstoler, og Høyesterett har anerkjent en meget vidtgående nødrett for Kongemakten for så vidt angår anordningene om rettsoppgjøret.»

(Annæus Schjødt side 72 i «Riksrådsforhandlingene 1940»)

«Denne beredvillighet til å legitimere den politiske handling når et høydepunkt i læren om at det i Norge eksisterer en uskrevne «konstitusjonell nødrett». Nødrechtsbegrepet danner det yt-

terste punkt i den frirettslige tendens i norsk statsrettslig teori: her opereres med juridiske tankefigurer drevet til grensen — jeg vil si: ut over grensen for hva de kan tåle.»

«— Ordet «nødrett» er en eufemisme og et typisk kamouflerende uttrykk. Det er bare i sin språklige form det ligner på de ekte juridiske tankefigurer. Å handle nødrettslig vil si å handle uten hensyn til lov — å handle utenrettslig. Det er med andre ord tale om en naken politisk akt, utført som i et rettstomt rom.»

(Professor Jens Arup Seip i «Lov og Rett» 1965, s. 21)

«I en særstilling sto landssvik-anordningen av 15. des. 1944. Den var ikke blitt kunngjort, ukjent av hvilken grunn. Et mindretall i retten mente at en anordning som faktisk hadde vært hemmeligholdt, ikke kunne betraktes som gjeldende lov for personer som ikke kjente den. Flertallet kom derimot til det motsatte resultat, og fremholdt at dette heller ikke virket urettferdig, da den som svek sitt land under de foreliggende forhold måtte være forberedt på at forholdet ble regulert ved nye straffebestemmelser. Spørsmålet hadde forøvrig liten praktisk betydning.»

(Johs. Andenæs side 97 i «Det vanskelige oppgjøret»)

«For å betegne et samfunn som en rettsstat, med rettssikkerhet for borgerne, pleier en nettopp å kreve at det skal være mulig, med ganske høy grad av sikkerhet, å avgjøre hva som er henholdsvis forbudt og tillatt, og at denne avgjørelsen ikke må avhenge for meget av dommernes eller andres personlige skjønn.»

(Professor Wilhelm Aubert s. 11 i «Rettens sosiale funksjoner»)

«På denne almeneuropeiske bakgrunn må ein utan vidare slå

fast at dersom ein etterlysar dei minst etergjevande og mest kompromissfrie holdningar overfor okkupasjonsmakta i 1940, så vil ein som regel finna at den norske riksstyringa har plassert seg på den kanten.»

(Magne Skodvin i «Aftenposten» 22/1 1971)

«Beslutningen om mobiliseringen er omgitt av uklarhet og forvirring, og det foreligger til dels motstridende prov.»

(Chr. A. R. Christensen s. 166 i «Vårt folks historie» bind IX)

«Det kan ikke sies at regjeringen i disse første kritiske dager traff de nødvendige tiltak for å dempe forvirring og usikkerhet.»

(Arthur Jensen og Kjell Hanssen s. 65 i «Fra fred til fred», bd. II)

«I 1940 var vi ikke mobilisert med alt dette innebar for våre forsvarsmuligheter. Heller ikke var det militære rettsapparatet etablert, så det fikk ingen følger for dem som rett og slett gikk sin vei.»

(Oberst Erik Quam i «Morgenbladet» 18/11 1978)

«Men merkelig nok ble det Tyskland som avbrøt den diplomatiske forbindelse og gav den norske legasjon i Berlin reisepass, mens den norske regjering hadde bedt om at den måtte få fortsette. Det er ikke lett å finne den logiske sammenheng.»

(Johan Scharffenberg i «Samtiden» 1945, side 19)

«Kommissjonen har i sin fremstilling «Aprildagene» pekt på at Regjeringen ikke før 9. april på langt nær hadde utnyttet landets hele vernekræft, og at dette heller ikke skjedde 9. april, og at den ikke den dag ga de militære myndigheter og almenheten klar beskjed om at landet var i krig, og at alle midler skulle settes inn mot fienden.» — «Kommi-

sjonen kan ikke se Kohts intervju på Østbanen med NTB's folk som en orientering fra den norske regjering. Dette intervju skyldes ikke Regjeringens tiltak, men folk fra telegrambyrået. Det var ikke veloverveiet siden det oppga for offentligheten og tyskerne statsmaktens nye oppholdssted, og det ga ingen utvetydig beskjed om det fundamentale spørsmål: om krigsalternativet endelig var blitt valgt. Noen klarleggelse av situasjonen utover dagen 9. april fant heller ikke sted. Nå ble det tvertimot kjent at Regjeringen sammen med Stortinget var villig til å forhandle med tyskerne om en ordning hvorved krig kunne unnåes.»

(Undersøkelseskommissionen 1945, bilag bind II, s. 119)

«Det er sannsynlig at enkelte av Regjeringens medlemmer, både etter rømmingen av Romsdalen, av Namsos og etter at beslutningen om de alliertes evakuering av Norge forelå, har overveid å oppta nye forhandlinger med tyskerne.»

(Undersøkelseskommissionens bilag 9. april—7. juni, s. 314)

«Etter alle de sorgens budskap som kom til regjeringen hver eneste dag, erklærte Nygaardsvold i regjeringskonferansen den 1. juni at det ikke var mulig å holde striden gående lenger. Hambro var helt enig i dette.»

(Trygve Lie i «Leve eller dø», side 243)

«Men for Presidentskapet og for dei andre politikarar som var i Elverum, var det samrøystes stortingsvedtaket om underhandling med tyskarane det eigentlege politiske innhaldet av møtet.»

(Odelstingspresident Neri Valen i avisen «Varden» for 9/12-47)

MÅNEDENS «PERNILLE»:

I dyp pessimisme

Pinsen ble ringt inn fra tårnet i kirken like i nærheten Det er stille i gaten utfarten har funnet sted. Solen faller skrått inn over skrivemaskinen.

På Falklandsøyene er lovlige drap igjen igang, de drap som statene gir sin velsignelse til. Her ringer ingen klokke pinsen inn. Men kanskje lav sol kaster stråler inn over våpnene. Hvor godt det igrunnen er å være kvinne og få slippe å drepe på kommando, og det for engelske soldaters vedkommende på kommando av en kvinne. Det skuffer meg så inderlig, for jeg har jo gått og trodd at alt ville bli så meget bedre bare det kom kvinner til, de, som ifølge Bjørnson i fedrelandssangen, som mødre «har grædt».

Og det er ikke mer enn trettisv år siden verdenshelvetet nr. 2 sluttet.

Jeg burde vel ikke skrive når jeg er pessimistisk, og jeg gjorde det da heller ikke i forrige nummer, men et innlegg fra «Frontkjemper fra div. Wiking» har fått meg til å innse at jeg ikke skriver for døve ører. Og jeg vil få understreke her at det jeg skriver ovenfor ikke er myntet på hans innsats. Dualisme fra min side? Nei, ikke det. Vi ble jo høytidelig lovet at bare USA, Sovjet og England vant 2. Verdenskrig, skulle vi være beridd for frykt for alltid.

Og krig er frykt også, ikke bare godkjent massedrap. Og i Storbritannia og i Argentina gråter mødre og ektefeller og frykten sitter i alle

som har sine menn sendt til dette godkjente slakteri, som heter Falklandsøyene.

Men kommunikeene kommer inn tørre og snusfornuftige. De forteller intet om det enkelte menneskes lidelser der skuddene faller og bombene eksploderer. Der armer rives av og kroppene flerres istykker.

Jeg kan ikke la være å tenke på det. Det skulle ha vært vesttyskerne som hadde satt igang noe slikt som toktet mot Falklandsøyene. Da skulle pipen ha fått en annen lyd, noe om krigsforbrytere.

Men jeg fritar heller ikke den argentinske ledelse for dens skyld i det som skjer, og jeg blir livredd for hva som kan skje dersom de stormakter som leker med mennes-

kehetens skjebne en dag går lenger enn uavlatelig å skjelle hverandre ut.

Det er meget mulig at mange, når de leser dette, vil riste på hodet og si «kvinnfolk», og «hvorfor reiser du ikke, Pernille, til Sovjet og deltar i fredsmarsj?» Nei, jeg gjør ikke det, men jeg kunne godt tenke meg, dersom mulighetene hadde ligget tilrette, både å ha reist til Argentina og England og deltatt i en fredsmarsj.

Men i krigsrus ville vel neppe slike godtas. I krigsrus synes all fornuft å gå til grunne. «Glory and Viktory» — dessverre vet jeg ikke hva dette heter på spansk (og argentinsk er jo spansk), for fornuften er like mye gått tapt der borte, eller der nede. Det med stedanset-

telsen er jo noe avhengig av fra hvilken vinkel en betrakter jordkloden.

Frontkjempere i div. Wiking, i Den Norske Legion og Skijegerbataljonen ble dømt fordi de dro ut og påførte sovjetrusserne tap, og de hadde enorme tap selv. Men da skulle jo alle fra siste krig som skjød for å tilintetgjøre andre hatt straff. Og enda mere straffbart skulle det være idag, med FN og hele ruklet, å skyte på andre mennesker.

Tilgi meg at jeg ikke har noe annet budskap idag. Jeg kan ikke skrive på tross av meg selv.

Pernille

Nytt om SS-divisjon Viking

General A. Marini: **Fra Kaukasus til Leningrad.**

En bok på basis av en dansk offisers krigsopplevelser i SS-Divisjon Viking.

Verket består av 3 bøker i stort format, alle gjennomillustrert med bilder og skisser.

Pris kr. 225,-.

Ved forskuddsbetaling skjer forsendelsen portofritt, ellers i oppkrav med tillegg av porto og oppkravsgebyr. Betal til postgiro nr. 5 15 46 38, bankgiro nr. 6063.05.01248. Bestillingen sendes:

BOKTJENESTEN, A/S HISTORISK FORLAG
Postboks 924 Sentrum,
Oslo 1.

Slik hendte det . . .

(Forts. fra side 4)

Sjelden har vel så mange uskyldige mennesker i en fredstid blitt puttet inn i fengsler og konsentrasjonsleirer, pint, torturert og skutt som blant oss nordmenn som fulgte Quisling. Uvilkårlig fristes man til å spørre seg selv med de gamle ord: «For hvilken av mine gode gjerninger skal jeg straffes i dag?» Det ser ut som om ordene med sin dype mening om «orden, rettferd og fred» og det som Quisling så ofte sa: «Det gjelder å forstå sin tid og å ville det gode», virket med motsatt fortegn ved disse straffedommer. Ja, dette taler jo for seg selv i en ond verden.

Jeg vil gjerne slutte denne lille artikkel med å gi et eksempel på hvordan et helt hederlig og idealistisk menneske, som ikke gjorde en flue fortredd under okkupasjonen, men tvert imot søkte å hjelpe gamle kamerater og tidligere medarbeidere som hadde en annen mening, ut av vanskelige situasjoner ble behandlet. Vedkommende var min egen mann. Han bodde i en liten bygd utenfor en av våre Sørlandsbyer, og hadde ikke hatt noe utestående med et eneste menneske der under hele okkupasjonen. Til sin store forundring ble han ved fredsutbruddet hentet som eneste passasjer i en

stor buss, pyntet med løvverk, etter at selvfølgelig han selv og hele hans hus var blitt hjem søkt etter våpen, hvorav der ikke fantes noe. Idet han av flere uniformerte menn med stengun ble kommandert ut av sitt hjem og inn i bussen, fikk han til sin forundring se at en stor flokk av «gode naboer og sådant mere» hadde samlet seg med jubelrop omkring denne hendelse. Ankommet til torvet i byen hørte han enda mere forundret tilrop med skjellsord fra en stor menneskemengde, og idet han gikk ut av bussen prøvet de å spytte på ham, men spyttet traff en av hjemmefrontvaktene i stedet. Deretter ble han skjøvet inn i fengslet så fort som en utskutt kanon. —

Etter en tid å ha sittet inne i bvens fengsel ble han overført til en konsentrasjonsleir litt utenfor byen, og puttet inn i en celle som opprinnelig var beregnet på 2 personer, og hvor det nu var en 7—8 fanger som ble trent sammen. Den ene av hans «medpassasjerer» var en yngre frivillig soldat fra Østfronten, som på sine ben hadde vandret hele den lange veien fra Finland til Nord-Norge, og i kulden og våten hadde pådratt seg det som vi i gamle dager kalte for «galopperende tæring». Han døde kort tid etter. Selvsagt ble det ikke tatt noe hensyn til den smittefare han bragte med seg, og min mann var dessverre en som ble smit-

tet av sykdommen, — han fikk nemlig tuberkuløs pleuritt, og ble da lagt på enecelle i høy feber. Han svevet i livsfare, men det var ikke tale om å få lov til å komme inn på noe sykehus. Det eneste som skjedde var at en kald og likegyldig lege så inn til ham en gang imellom, og den eneste næring han mottok var den vanlige halvvråte silden som der ble brukt til alle fangene. Han fortalte selv at den som reddet hans liv var konen til en av vaktene, som i all hemmelighet ga ham litt skummet melk. Ved et under kom han seg. Heldigvis innkapslet også tuberkulosen seg, og han fikk leve i mange, mange år etterpå i frihet. Etter en dom på ca. 5-6 år, som ved et amnesti da noen år var gått, ble nedsatt til ca. halvparten slapp han ut av fengslet. Men til tross for alt dette onde som hendte ham var han like glad i sitt fedreland, uten hat og bitterhet, og med den samme gode samvittighetspakt med Gud, som vi i grunnen alle hadde og fremdeles har.

Oslo, den 19. mai 1982

Dorothea

VET DU AT:

«FOLK OG LAND» sendes til tusener nordiske hjem, organisasjoner aviser, bedrifter og politikere fra alle partier?

«FOLK OG LAND» er vårt viktigste virkemiddel i kampen for sannhet og rett?

«FOLK OG LAND» utgis uten lønnete medarbeidere hverken i redaksjon eller ekspedisjon?

«FOLK OG LAND» er absolutt avhengig av gaver fra leserne?

«FOLK OG LAND» ønsker også dine kamerater som abonnenter?

«FOLK OG LAND» håper DU har betalt inn abonnementet på avisen?

«FOLK OG LAND» har postboksadresse 924 Sentrum, Oslo?

«FOLK OG LAND» venter på din innbetaling?

KJØPES:

NS-jakkemerke (nål), samt lue og armbind fra Guttehinden. Privat.

Nå tar vi et tak for «støtteannonseene»

Vi takker denne gang hjertelig for 50 bidrag på tilsammen kr. 8 450,-. Det er bra!

Når dette skrives, har vi bare et dusin støtteannonser som det ikke er kvittert for, og vi håper derfor at mange vil huske oss i løpet av sommeren. «Støtteannonser» er som kjent bidrag på kr. 50,- eller mer til avisens drift.

STØTTEANNONSER fra «Folk og Land»s venner.

Takk for følgende bidrag:

K., Ramfjordbotn 140,—	E., Trondheim 50,—	R., Stavanger 60,—	H., Røyken 240,—	K. H., Stabekk 1 000,—
B., Sigerfjord 75,—	M., Molde 60,—	B., Stavanger 100,—	K., Spikkestad 60,—	L., Høn 200,—
B., Mo i Rana 190,—	E., Åndalsnes 75,—	K., Hafrsfjord 275,—	H., Mjøndalen 100,—	H., Drøbak 125,—
V., Mo i Rana 190,—	H., Skodje 125,—	T., Randaberg 140,—	M., Skollenborg 200,—	E., Moss 100,—
O., Alhusstrand 100,—	M., Langevåg 280,—	R., Sandnes 140,—	K., Åmot, Modum 120,—	O., Degernes 90,—
O., Levanger 140,—	S., Mundheim 100,—	S., Tjelta 75,—	K., Krokkleiva 65,—	C., Børgenhaugen 75,—
H., Skatval 90,—	O., Stavanger 90,—	I., Vågsbygd 100,—	O., Nesbyen 300,—	L. R., Oslo 105,—
		S., Åmli 50,—	A., Nordre Toten 125,—	A. H., Oslo 175,—
		B., Skien 50,—	E., Bøverdalen 75,—	E. L., Oslo 240,—
		T., Ulefoss 100,—	G., Lesja 140,—	A. G., Oslo 170,—
		O., Notodden 60,—	G., Rena 1 000,—	E. H., Oslo 425,—
		A., Dalen 100,—	T., Ottestad 50,—	R. A. M., Oslo 315,—

Vidkun Quisling's Fredssamband . . .

(Forts. fra side 1)

en nødvendig utfyllning, kronen på verket: en stornordisk fredsbewegelse, en aksjon for fred og samarbeide mellom nordiske folk verden over på grunnlag av folkeætt og åndelig livssyn og fellesskap i interesser.

Fred mellom England og Tyskland er et livsspørsmål for Europas fred og for vårt land. Det må derfor være vår oppgave å yde alt som står i vår makt for å skape fred og forsoning mellom disse to store folk der likesom oss er av nordisk ætt.

England og Tyskland må bringes ut av fiendtlige krigsallianser, hvori disse våre frendfolk nu infiltreres til ulykke for sig selv, for Europa og for hele verden, ikke minst for Norge. Skandinaver, briter, tyskere, nederlendere, og alle andre nordiske folk verden over, må samle sig om et ærlig og skjønnsomt samarbeide for å overvinne verdenskrisen. I Nord-Europa må organiseres et stornordisk fredssystem, som etterhånden kan trekke andre land og maktgrupper inn i et nytt og sant folkesamband, for på den måte å skape en nordisk fred, en almen åndsfornyelse og en politisk og økonomisk nytenkning.

Snart to tusen år er gått siden nordiske menn i Middelhavslan- den sammensmeltet den orien-

talske religiøsitet, den greske ånd, den romerske statskunst i det romerske verdenssamveldet. Må vi ikke ha lov til å tro — uten å undervurdere andre folks verk og verdi — at de nordiske folk, og blandt dem vårt eget, de som nu står kraftige som aldri før, at de fremdeles har store oppgaver i verden, og nettopp en tilsvarende som for to tusen år siden, men basert på folkenes frivillige forening? Veien til den organiserte menneskehet og verdensfreden går gjennom forening av den nordiske folkeætt i et nordisk verdssamvelde mot krig, kaos og kommunisme og til ærlig og rettferdig samvirke mellom folkene.

Som i tidligere tider må det være vår store folkeætts misjon å rydde en foreldet verden vekk og skape en ny verden som kan bringe en videre oppgang for menneskeslekten.

La oss på dette vis sette nye idealer for folket vårt, reise det til nytt liv, politisk, økonomisk og moralsk, og gjøre vårt til å gi verden en ny nordisk og kristen ånd i en æra av orden, rettferd og fred.

Vidkun Quisling

Offerregningen er klarert . . .

(Forts. fra side 2)

som man tør tro sprang ut fra deres innsats? Var det ikke en konsekvens de måtte regne med og som nettopp la glorien over f.eks. et illegalt arbeid, — risikoen, offerkravets umistelige kjerne. Hva blir der nu tilbake når kvittansen vedheftes diplommet på veggen? Er det ikke som å sende en gave til sin hjertes dame for derpå noe senere å sende henne regningen? Skal hun da, in casu Fedrelandet, fortsatt nære en takknemlighet, — eller kan den sies å være definitivt oppgjort. Hva vil De nu svare på dette?

Menneskets forhold til lidelsesbegrepet er ganske forunderlig. Det er tilbøyelig til å tro at bare lykke og medgang er selve livet. Det vil ikke se at lidelseskapitlet kan være det mest spennende, det mest verdifulle, det mest skapende. Hvem bryr seg om å lese bøker om bare sol, blå himmel og elyseiske marker. Man vil også ha litt storm og skyer. Likevel stønner og klager mennesket under motgangen, uten å ville forstå at evig sol ville visne deres sjel, slik solbrannen fortærer markenes vekster. Smerte og lidelse kan være et livets regn, som det gror av. Å — man skulle kune si med Laurens van der Post: Lidelser og sorg, som virkelig er utstått, føles instinktmessig som et privilegium!

Mange er slik. Mange er tau-

se og gremmes ved ordet erstatning, der føles som en profan hån under tempelgangen. Disse som gikk der med sine drømme lik en glad smerte i sinnet. Disse er tause. De vil eie sitt eget offer, som noe rikt og større der gjør livet vakrere for dem. De vil la minnet om sin innsats stå som en skinnende pokal i kråen. Noe som de i stille stunder kan ta frem og føle en sterk og hemmelig glede ved.

Jeg har selv sittet i en fangeleir, — men etter krigen. Vi ble kanskje ikke så beundret(!), men la meg få si, at likegyldig i hvilken fangeleir man sitter så vil menneskene der og forholdene overalt være de samme. Og personlig vil jeg si, og mange vil være enig med meg, at aldri senere i livet treffer man så mange dype og interessante mennesker, aldri får man senere et slikt perspektiv over livet.

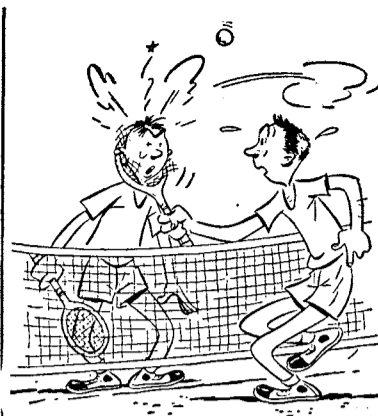
I denne leir satt også frontkjemperne. De ble heller ikke beundret. Likevel hadde de satt sine unge liv inn for en sak, som de mente var fedrelandets. Og en mengde av deres kamerater ble tilbake. De må tie. De får aldri noen erstatning, — og ville ikke drømme om å ta imot noen. De kjempet i øst som de andre i vest. Og i det øyeblikk de mente å kjempe for Norge, — så gjorde de det også i sitt hjerte. Det grunner seg på den filosofiske sannhet, som er hevdet fra oldtidens grekere til Dr. Samuel Johnson og Kierkegaard, men kanskje noe for subtil til å bli erkjent av overfladiske sjeler. Disse unge frontkjemperne hadde alene sine indre ressurser å falle tilbake, de kunne ikke gynge seg på noen nasjonal bølge. De var forlatt av både Gud og mennesker.

Når jeg tok disse siste avsnitt med så er det nettopp for å stille opp et kontrastbilde overfor dem som red på denne bølgen, som følte livet juble mot seg, — men som likevel sank ned i en malstrøms sug, i en kamp for erstatning. Den indre glede strakk ikke til.

Og, til sist, vi har disse som kjempet, — ikke så meget for fedrelandet som mot nasjonal-socialismen. Hente så ikke dette store; at nettopp disse, som inn- til da hadde forhånt Fedrelandet og dets forsvar, disse som hadde spist av blikkfatet for å ha undergravet det, — hente det ikke, at disse fant et fedreland, de før ikke hadde følt, — de vant et folk, en samfølelse med nye mennesker, som viste seg å være deres brødre! Fra en revolusjonens terskel til nasjonal forbrødring, — så rik en gave kan også noen krigsår gi.

Offerets gave er devaluert. Tidens brutale materialistiske ånd knuser idealismen, drømmen og lengselen. Den knuser viljen til gjensidig forståelse. Den knuser vakre tanker og skjelvende sinnets strenger. Til slutt vil den knuse mennesket selv.

Vidkunn Nitter Schreiner

Amatøren

Proffen

Norges tapte kolonier . . .

(Forts. fra side 2)

land. Alt sammen tapte vi ved Domstolen i Haag, Danmark ble tilkjent suvereniteten over hele Grønland. Et trist kapittel Norges-historie, som vi dog ikke skal komme nærmere inn på her.

Og vi kan jo også like godt ta med Jemtland, Härjedalen, Bohuslän, Skåne, Blekinge og Halland, som Svenskene erobret fra oss.

Dette var et stykke mindre glorverdig Norges-historie. Vår ungdom kjenner lite til den. De som gjør det, går ensomme blant vårt folk.

— Det er ganske interessant lesning hva den danske forfatterinne, Julie Hastrup, skriver i sin bok «Tyve Aar blandt Grøn-lændere» (1939). Etter å ha om- talte Jær-mannen Eirik Raude (Torvaldsson) som oppdaget Grønland og slo seg ned der oppe omkring 985, skriver hun bl. a.:

«I den nyeste autoriserte lærebok i geografi for de norske folkeskoler, er denne jordens største øy nevnt i 7 små linjer. Og dette gjelder et land som opprinnelig ble kolonisert og kristnet av nordmenn og som i 1261 frivillig gikk inn under den norske konge (Håkon Håkons- søn), og senere gjennom århund- rer har tilhørt Norge og hatt meget stor betydning for den norske fangstvirksomhet i ishavsområ- det.

— Vi visste selvsagt at den danske myndighet ifølge Kieler- traktaten betraktet hele Grøn- land som dansk område. Men vi visste også at den danske lov- givning for Grønland ikke var gjennomført der landet ikke var kolonisert og hadde utøvende myndighet. I Norge hadde man,

den dag saken ble satt på spisen (Haag), stykket ut sin nasjo- nale enhet i en slags politisk par- seldrift, som ikke kunne annet enn svekke nasjonens stilling, mens der burde ha stått et enig, sammensveiset Norge. Det ville det ha stått respekt av, det ville hatt vekt. I Danmark sto alle samlet. Dersom fagkunskapen i Norge fra første stund av på en tilbørlig måte var blitt tatt med på råd ville saken ha vært løst på en for alle parter mer til- fredsstillende måte. Det var den uheldede manns mening.

— Inne ved Igalike-fjorden var det at de første menn av norsk ætt slo seg ned, fortsetter hun. Det var nordmennene Eirik Raude og hans folk, som her valgte seg et sted, som han kalte Bratalid. Da forfatterinnen kom deropp 1926 for å se på noen utgravninger som ble foretatt av det gamle norske bispesetet på Gardar, fant man skjelettet av en biskop, som var begravd i det ene av kapellene i den gamle kirke. Man mente at dette var av Jon Sverres fostre, som levde omkr. år 1300. Bispestaven lå over det ene benet og bisperin- gen, som var tatt av skjelettets finger ble vist frem.»

I en rekke år har vi seilt på en bølge minner over «bragdene» fra 1940. Også her var det norsk politikk som gjorde at vi ikke sto kampberedt hine apriidager. Vi snakker ikke alltid høyt om det.

Vi er nemlig ikke alltid så ver- dige. Vet De, at jeg f. eks. ikke i et eneste norsk leksikon har funnet opplyst at Nansens skiferd over Grønlandsisen («Da han brente sine skib») i 1888, ble finansiert av den danske Etatsråd Gamél. Vi var ikke store nok til å gjøre det. Denne opplysning fant jeg i Fr. Hegel's «Erindringer», — den kjente store danske forlegger.

V. N. S.

Norsk Arbeidstjeneste

BØKER, BROSJYRER, FOTO's, BREV, LEIRAVISER, AT-BLADET, PLAKATER, o.l. ønskes utlånt i forbindelse med en ny bok om Norsk Arbeidstjeneste. Forsvarlig behandling garanteres.

Skriv til bill. mrk. «AT»

VEKTIG INNLEGG OM OKKUPASJONS- HISTORIEN

Historisk Forlag A/S

Einar Syvertsen

OGSÅ
DETTE BOR
VÆRE SAGT

... et avgjort leseverdig partsinnlegg som gjør det lettere å forstå ...

Tore Dyrhaug
i Sandefjords Blad

FÅES I BOKHANDELEN

Betel eller tyggegummi

Boktjenesten

Postboks 924 Sentrum, Oslo 1. Telefonbestilling: (02) 19 06 71.

NS-MEDLEMMENES SYN:

.... eks. Odd Melsom: På nasjonal uriaspost	kr. 65,-
.... » — » — NS og fagorganisasjonen	» 80,-
.... » — » — Fra kirke- og kulturkampen	» 85,-
.... » Justus Vericultur: Den norske kapitulasjon	» 20,-
.... » Trygve Engen: Jeg er ingen landssviker	» 40,-
.... » Adolf Hoel: Universitetet under okkupasjonen	» 50,-
.... » Harald Franklin Knudsen: I was Quislings secretary	» 55,-
.... » Per Lie: Sannheten om Telavåg-affæren 1942	» 15,-
.... » Sigurd Mytting: Politisk dømt	» 35,-
.... » Kai Normann: Diktene Laurbærkransen	» 20,-
.... » D. N.: Vidkun Quisling's siste dager	» 5,-
.... » Arne Tellefsen: Når forsvarer forfaller	» 25,-

NYHET:

.... eks. Einar Syvertsen: Også dette bør være sagt kr. 75,-

Alle 4 bind av INO's: Supplement til okkupasjonshistorien kr. 240,-

«OPPGJØRET» BEDØMMES:

.... eks. Institut för Offentlig og Internasjonal Rätt:	
Den norska rättsuppjørelsen	kr. 50,-
.... » Referat og utdrag på norsk av ovennevnte	» 5,-
.... » Forbundet: Gi oss rettsstaten tilbake	» 5,-
.... » — » — § 104. Mer lys over rettsoppgjøret	» 10,-
.... » Universitetsforlaget: Fra idé til dom	» 55,-
.... » Berner Hansen: Mannen bak søylen (Om prof Wilh. Rasmussen)	» 80,-
.... » Pastor A. E. Hedem: Quo vadis Norvegia	» 30,-
.... » O. Hedalen: Er det begått en skammelig urett mot en hel del av våre landsmenn?	» 5,-

FRONTKJEMPERNE:

.... eks. Frode Halle: Fra Finland til Kaukasus	kr. 70,-
.... » Svein Halse: I forreste linje (Den norske Legion)	» 70,-
.... » Ben Esper: Tsjerkassy (Norsk ambulanseskjører på østfronten 1943-44)	» 90,-
.... » Svein Blindheim: Nordmenn under Hitlers fane ..	» 70,-

DANSK LITTERATUR:

.... eks. Erik Haaest: Udyr — eller hva? (Dødsdømte)	» 20,-
.... » Gary Allen: Ingen tør kalle det sammensvergelse (Hvem trekker i trådene?)	» 50,-

«GAMMEL NYHET»:

.... eks. Lyder L. Hustad, Cusquehanna University Press: Vidkun Quisling The Norwegian Enigma .. kr. 40,-

Portofri forsendelse ved forskuddsbetaling til: Postgiro 5 15 46 38.

Bankgiro 6063.05.01248 eller ved sjekk, i kontanter eller frimerker.

(Ellers porto og oppkravsgebyr.)

I alt bestilles for kr. .... som betales slik: .....

Navn: .....

Adresse: .....

Postnr.: ..... Sted: .....

Plassér dine forsikringer gjennom

Bergs Assuranse

autorisert konsulentfirma

Stortingsgt. 18, Oslo 1 — Telefon 41 37 30 linje 56.

TRYGGHET

OG

SIKKERHET

Ingen afrikansk nasjon roser seg mer av sin hovedstad (Abidjan) enn «Cote d'Ivoire», — Elfenbenskysten — med sine 3,9 mill. innbyggere. Der presidenten sitter i sitt palass med luftavkjølet vinkjeller. Under et samvær med det diplomatiske korps fortalte han nylig, at han noen dager tidligere «within a fork's length» (på nære nippet) var blitt myrdet gjennom juju. Men da alle trollmenn var notorisk tale-trengte, ble forvereren oppdaget og prompt hengt. Denne var forøvrig selve formannen i høyesterett, og sto som nr. 3 i kandidaturet som president. Han hadde så sendt den nuværende endel nifse dyrehår og paddelår og hva det nu enn kunne være, mumlet sin velsignelse over det hele, hvorefter han mediterte lykksalig over en anstundende større offisiell gravferd.

— For en europeer, sa presidenten til diplomaten, kan alt dette se barnslig ut, men her står vi ved det sentrale i det store drama som utspilles i Afrika. Disse fetisjer er så å si roten til problemet.

Men vreden lød nokså hul. Trass i at presidenten selv hadde studert medisin ved universitetet i Dakar er det en kjensgjerning at han selv alltid søker varsler i juju — slik oldtiden hadde sine orakler — før han tar noen alvorlige avgjørelser.

Vi kan ryste på hodet og smile over dette. Men like fullt avslører vi selv ofte dagligdagsreaksjoner i form av hedenske reminiscenser i vår natur. Jeg er sikker på at leseren instinktmessig unngår en svart katt, at han nødig går under en stige, at han spytter til sin venn fiskeren, før denne legger ut, og at han går glad og tilfreds til sengs etter at kabalen gikk opp.

Vi smiler over et folk som går med ring i nesene, mens våre kvinner har disse i ørene. De 'u-viklede' tygger betel, mens vår ungdom tygger gummi, så den minner om flyndren bak akvarieglaset. Mens dansen forlengst har nådd jungelstadiet her hjemme, med dens rytmer og ekstase, ser vi med undring på disse som har sine rituelle danser tilber sine guder og totems — bortsett fra at vi selv kan stå tause og ærbødige foran en madonna i et katolsk kapell eller overfor en gammel altertavle i en av våre middelalderkirker.

Avstanden er således egentlig ikke så stor, hverken fra juju, Woodoo eller Indonesias Gunaguna. Det besynderlige er imidlertid at mens vi, figurlig og reelt, søker å 'kle på' de underutviklede, som vi benevner dem, er vår egen sivilisasjon på flere områder i ferd med å kle av seg. Reelt sett søker vi å kle de 'u-viklede', mens våre kvinner skuer lystent til de nye sjokkjoler.

Vi taler envidere også om tabu- og noa-ord. De første, som omfatter farlige, uhellbringende ord og steder. De siste, som skal omgå eller formilde disse tabu-

ord. Å joda, — vi har dem også, på sett og vis. Folk har til alle tider hatt ondt for å si *ulven*. Man sier helst gråbeinen. Det stammer fra den tiden, hvor ulven var selve inkarnasjonen av alt som ondt og uhyggelig var. Legg merke til hvor nødig en tar ordet 'kreft' i sin munn? En dør ikke av kreft, men etter 'en lengere tids sykdom'.

Å nei, vi er ikke så langt borte. Har De tenkt på hvordan vi f.eks. likesom kan gi døde ting liv? Vi kan sparke en bømte ut i elven, fordi den var ondssinnet nok til å la oss snuble i den. En kvinne kan knuse speilet fordi det ikke viser henne det bilde hun helst vil se. Vi sier stygge ting til riven når vi trer på dens tinder i mørket og den knakker oss i hodet. Tenk på det vemod vi kan føle når vi under en flytning ser de avblekede felt hvor de gamle, kjære bilder hadde sin plass. De som hadde utgjort en del av vår tilværelse. Det er som om et stykke av vår egen sjel er fløyet bort med dem. Rummet var holdt opp å leve og det føles som en frostri å ta avskjed med det.

— Jeg tenker på hvordan disse 'u-viklede' kan gå opp i sin døde guddom. Mens vi f.eks. kan gjøre unna en gravferd på en snau, ofte regnfull halvtime. («Det kan vel klare seg med en krans til 21 kr.?») og haster etter å bli ferdig med et seremoniell som føles som en protest mot livet, så ofrer disse millioner av mennesker hele døgn i bønn, rituelle danser og med ofre for avdødes sjel. Kanskje en fattig, forkrøplet stakkar. I sannhet ikke en spurv faller til jorden... Dette gjør de overfor sin 'døde' guddom. Hvor langt går vi overfor den levende? Den halvtimen og noe mer for et 'finere lik'.

Det er alle disse beteltyggende 'u-viklede' våre mange delegasjoner strømmer avsted for å hjelpe. Materielt og medisinsk utmerket, men de gyver på med taktløs energi, de griper inn i et folks karakter, dets sjel, — hvor frynset denne enn, etter våre begreper, kan være. Og hva velgjørenheten angår (siste: «Kongo fryser») så vet vi jo at norsk sådan utfolder seg i styrke pro-porsjonalt med avstanden. Så hissig kan en fredsdelegasjon utfolde seg, at en delegat i et intervju fortalte at han som bidrag bl.a. hadde sin mors alderstrygd! Når man så på samme tid leser at stammekriger, opprør og revolter av alle slag følger 'U-landenes' friggjøring, fredskorpene, nasjonalgaver og innsamlinger, samt jo fler hvite skjortebryst lyser opp i kulørte ambassader, — vel, så gir det jo anledning til visse refleksjoner.

Det viser seg så ofte at når vi mener at vi gjør en god gjerning i livet, så gjør vi ofte en dårlig. Den som reparerer rovfuglenes vinger, får ta ansvaret for dens klør.

Niebuhr skriver i sine dagboksnotater fra den uhyre fengs-

lende danske vitenskapelige ekspedisjon i 1760-årene bl.a. om den uhyre fattigdom som preger alle land der engang var oldtidens største kulturriker, og «som derfor, logisk nok, i en tid som er rammet av en fremskreden historisk nærsynthet, må betegnes som underutviklet. Var vi ikke for isseligen til å se sannheten i øynene ville det kanskje være mere på sin plass å kalle dem overutviklet. Rikdom er ikke nødvendigvis alle tings endemål for menneskene. Den vil tilsynelatende heller være der hvor begynnelsen er. Utviklingens slutfase, den har *elendigheten* patent på.»

Norge hadde en gang like mange stammer (småkonger), nærsagt, som i Afrika. De bekjempet hverandre inbyrdes. Vi har bare ennå ikke nådd toppen av vår 'overutvikling', som ifølge Niebuhr er elendigheten.

Herav følger igrunnen at vi fortsatt er en nasjonal parveny.

Afrika har den hele tid ligget foran!

Arve Lie

IN MEMORIAM

I denna vårens tid lämnade en äkta svensk och dito norgevän sin jordiska strävan: *Holger Möllman-Palmgren*.

Under många år kämpade HMP med fin stilistisk penna för ett Förenat Europa.

I sitt eget språkrör «Sverige Fritt» framställde HMP Vidkun Quisling, som den främste kämpen för Norge under en hård tid. Hänadsväckande fanns det många s.k. nationella svenskar, som icke förstod den insats Nasjonal Samling presterade, men HMP tvekade aldrig — och det t.o.m. kostade honom fängelse i några månader.

HMP's artiklar har man till mycken stor glädje läst i bl.a. «Vår Front», «Dagsposten», «Folkets Dagblad» och «Fria Ord». Här förde han en okuelig kamp för rätt och sanning. Det blir stor saknad efter denne äkta europé, som verkligen var en ropandes röst i en presskör av pöbelanda och lögnpropaganda.

HMP hade sin andliga hemvist i det hegelianska arvet med sitt förnuftskrav och med inslag av germanskärlig ärlig kompromisslöshet.

Holger Möllman-Palmgrens minne lever ärat och aktat!

Ellös, Sven A. Lundehäll